

LUNDS
UNIVERSITET

Föreläsning 3: Test, Konfigurationer

Ingenjörprocessen metodik ETSA01 VT15 | Jonas Wisbrant

Detta har hänt....

Pratat och skapat krav och plan

Övning 2 Riskhantering, intressenter och kravgranskning.

Projektet har granskat Krav 0.9 och reviderat utifrån identifierade problem inför krav 0.99?

LUNDS
UNIVERSITET

Jonas Wisbrant - kort CV

Samhällsvetare vid LU 1989
Kommunikation och webbutveckling 1990
Programvaruingenjör LTH 2002
Institutionen för Datavetenskap 1 2002
LUCAS - Center for Applied Software Research
Diverse undervisning

Det Norske Veritas MANAGING RISK 2008

Institutionen för Datavetenskap 2 2009
EASE / Programvaruportalen / kommunikation
Datorer i System
Ingenjörprocessen

Datavetenskap + LU-webb 2011
Datavetenskap + LTH-webb 2013
Datavetenskap, LTH-webb EGNA Studier 2014-2016

LUNDS
UNIVERSITET

Kursombud - nytt försök

Beslut:

D - Rasmus Göransson,
D - Oscar Sigurdsson,
C - Måns Ansgariusson,
I - ???

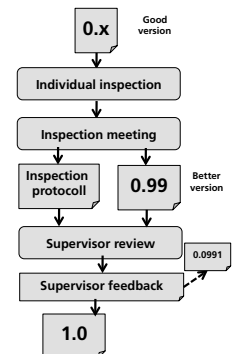

LUNDS
UNIVERSITET

Kursinformation

V 16:

- **Nu:** Föreläsning - Testning, Konfigurationer
- **Idag kl 24:** Projektplan + krav 0.99 + föregående granskning
 - ICE: Projekthandledare
- **Övning 3:** Test
 - Om testfall: T.1-8 (i förväg)
 - Påbörja testplan: T.15-16
 - Återkoppling på 0.99 och projektplan fb3

V 17:

- **Må kl 10:** Föreläsning - Arkitektur mer om test, demo
- **Ö4:** Mer om test

Hög tid att kolla på koden

Downloads på:

http://cs.lth.se/kurs/etsa01/projekt2014/haardvarugraensnitt_och_drivrutiner/

Datavetenskap	Om	Utbildning	Kontakt	Forskning	Kalendarium	Intern
ETSA01						
Nyhetsarkiv						
→ Kursprogram						
↓ Projekt 2013						
1. Problembeskrivning						
2. Inledande beskrivning av systemet						
3. Specifikation av mjukvaran för systemet						
4. Hårdvarugränsnitt och drivrutiner						
5. Projektmodell						
→ 6. Projektstöd och mallar						

4. Hårdvarugränsnitt och drivrutiner

4.1 Streckkodsskrivare

Det finns en streckkodsskrivare i systemet. Gränssnittet till skrivaren är följande:

```
public interface BarcodePrinter {  
  
    /* Print a bicycleID as a barcode.  
    * Bicycle ID should be a string of 5 characters, where every  
    * character can be '0', '1',... '9'. */  
  
    public void printBarcode(String bicycleID);  
}
```

Agenda

Verifiering & Validering

- Vad är testning?
- Testprocessen
- Testtekniker

Konfigurationshantering

- står inte så tydligt i boken
- regler för projektet finns i projektmaterialiet på kurswebben

Produktlinjer

- står inte så tydligt i boken (kort i mån av tid)

111

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Varför trillade den första Ariane V-raketen ned?

Vad kan gå fel?

Vad brukar gå fel?

Varför då?

Vad kan man göra åt det?

Ariane 5 Flight 501 Failure—A Case Study of Errors
Ken Robinson School of Computer Science and Engineering University
of New South Wales, 16th December 1996 Revised: 22rd March 2011
<http://www.di.unito.it/~damiani/ariane5rep.html>

112

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

LUNDS
UNIVERSITET

Verifiering & validering

Ingenjörprocessen metodik ETSA01 VT15 | Jonas Wisbrant

Verifiering & Validering

Verifiering

Bygger vi produkten rätt?
Följer vi kravspecifikationen?

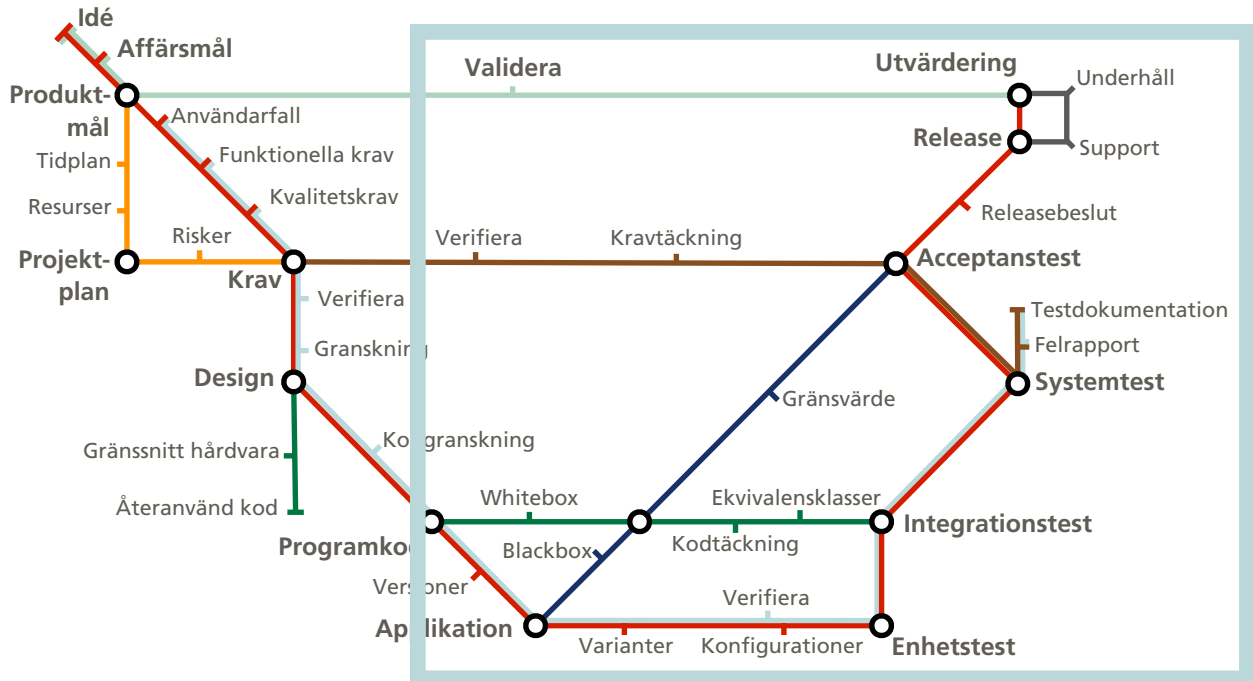
Validering

Bygger vi rätt produkt?
Kommer beställaren att bli nöjd?
När beställaren sina affärsmål?

LUNDS
UNIVERSITET

Verifiering & Validering

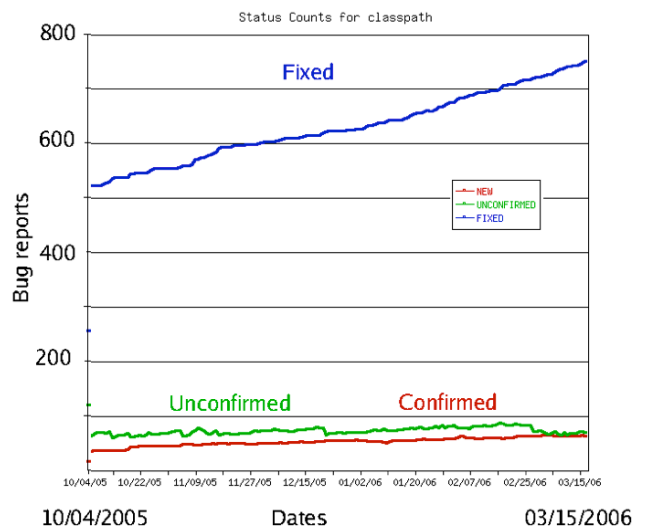
115

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Varför testar man?

- Man vill hitta fel för att man vill förbättra produkten
- Man vill visa att produkten är bra
- Man vill ta reda på hur många fel som finns i produkten för att man vill veta hur bra produkten är.
- ...men oavsett vilket så kan man aldrig visa att det inte finns fel, bara att det finns fel...

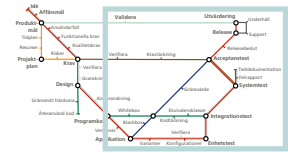

LUNDS
UNIVERSITET

116

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

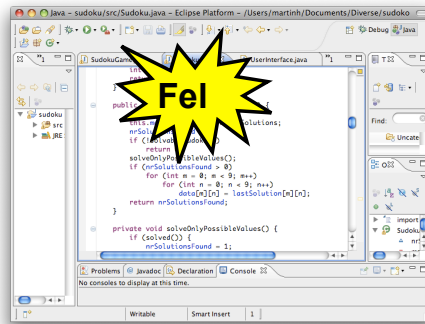
Fel, fel, och fel...

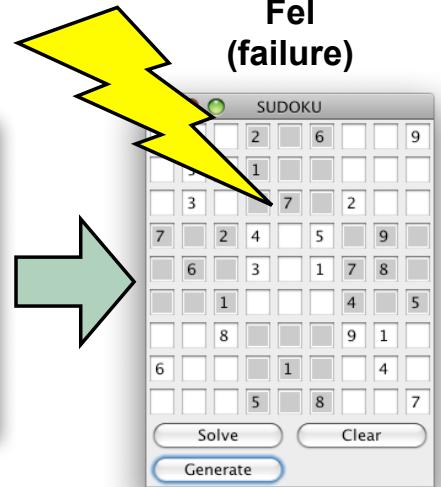
Fel (error)

Fel (fault)

Fel (failure)

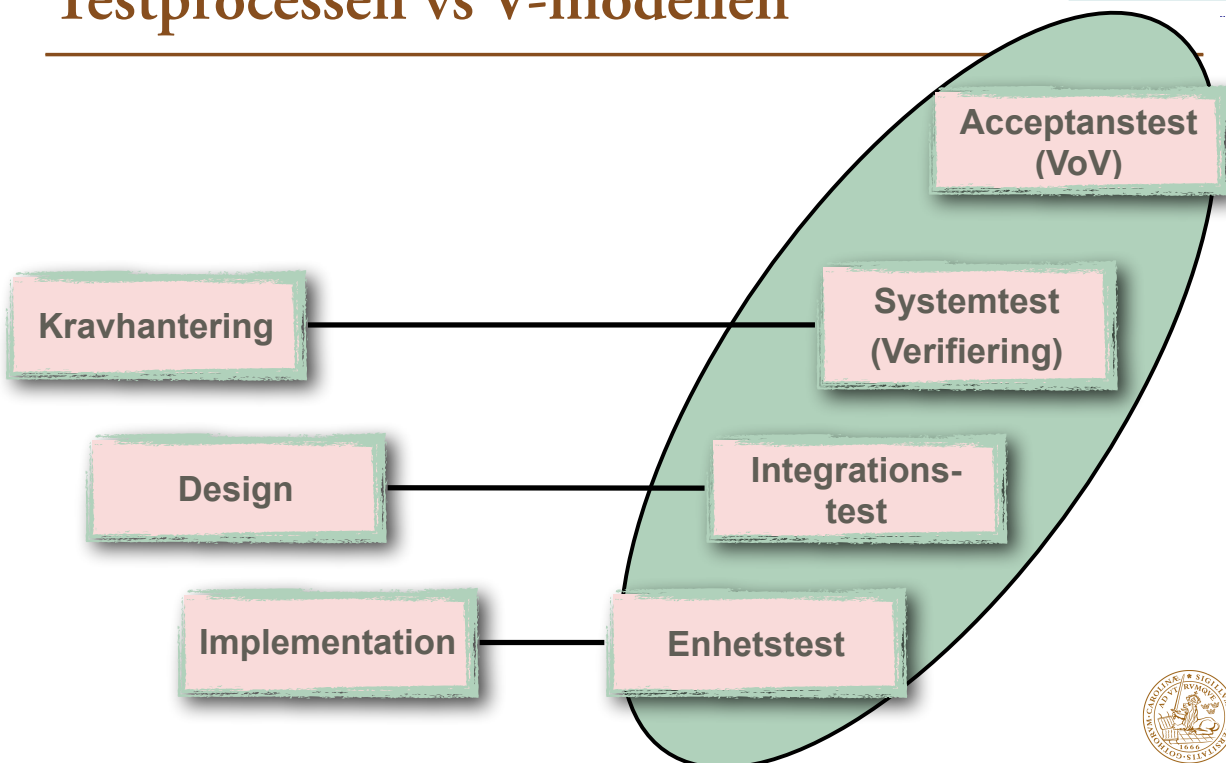
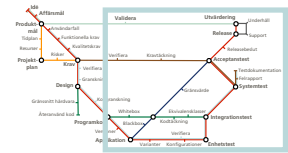

felrättning

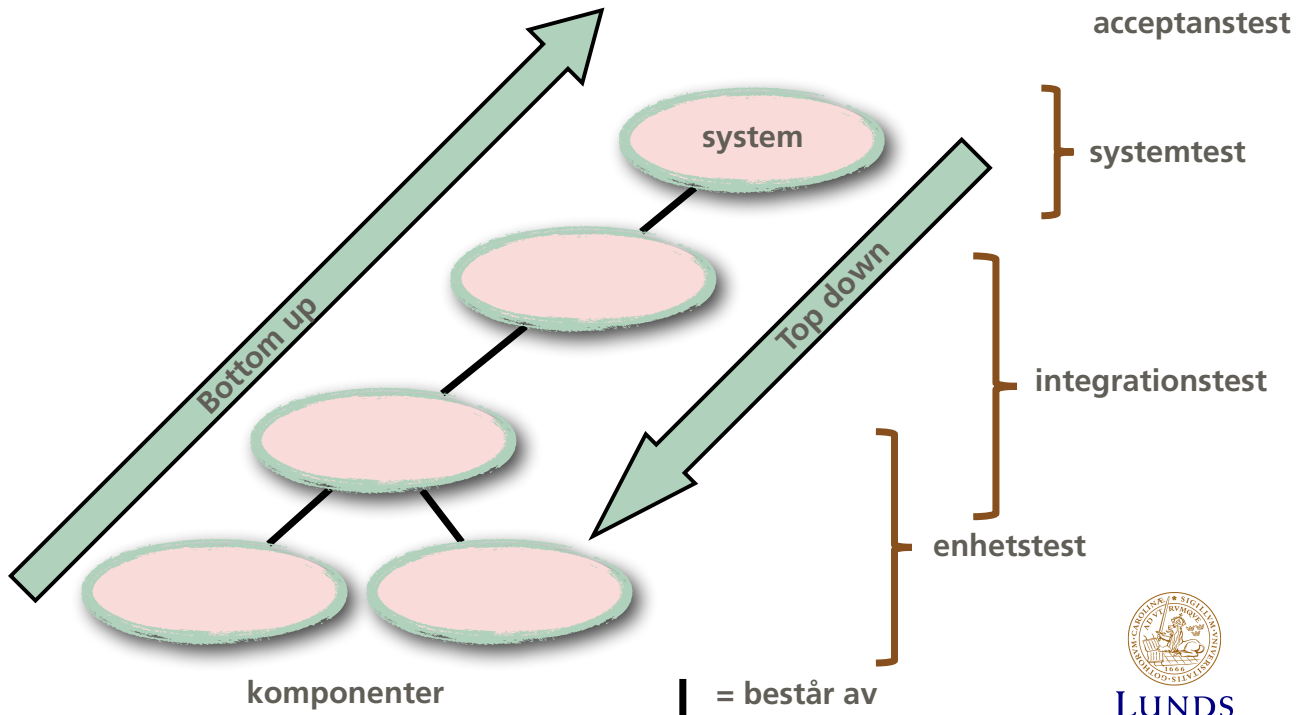
felidentifiering

observation av fel

Testprocessen vs V-modellen

Testprocessen vs. Design och Integration

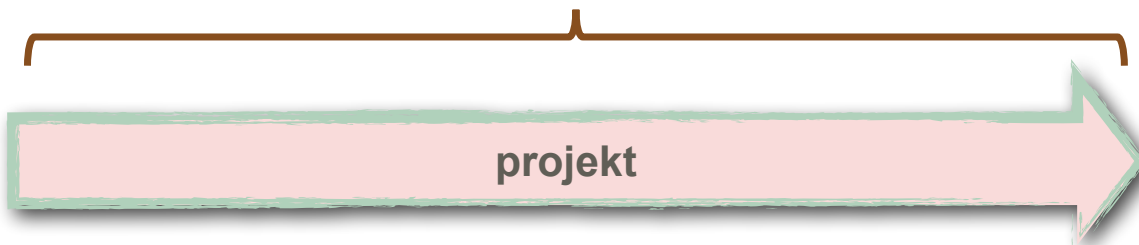

Dynamisk vs statisk testning

Statisk testning (Granskning):

Hitta fel utan att exekvera programmet

Dynamisk testning:

Exekvera programmet för att hitta fel

Enhetstest

- testfall för procedurer/metoder

För att testa procedur $F(x_1, \dots, x_n)$, gör följande:

- Sätt tillstånd till rätt värde
- Definiera värden för parametrar x_1, \dots, x_n
- Anropa Svar = $F(x_1, \dots, x_n)$
- Jämför Svar med rätt resultat
- Registrera om resultatet var korrekt eller inte

Kan stödjas med verktyg, t ex CuTest, CUnit,...

Med objektorientering kan t ex JUnit användas

Integrationstest / Systemtest

Testfall bestäms t ex baserat på specifikationer av gränssnitt i design

Test utförs i samband med integration av olika delar av systemet

Testfall måste utföras för varje del som integreras

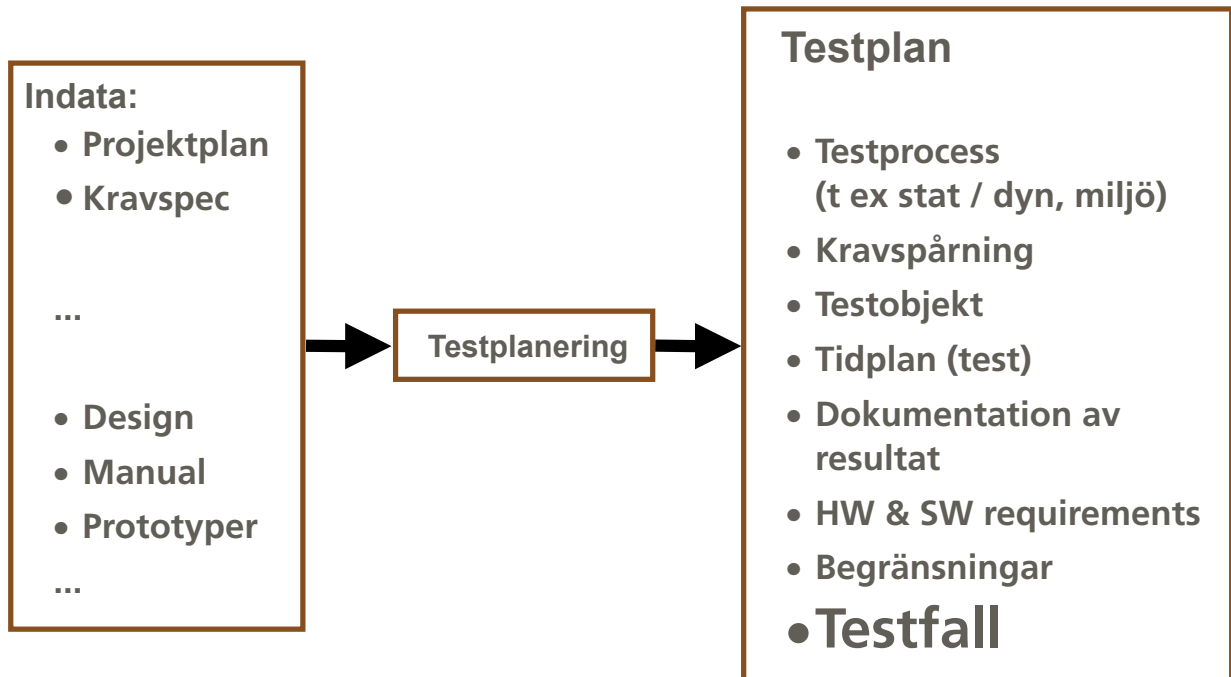
--> automatisering önskvärd

Regressionstest = upprepad testning vid ändring av programvara

Kan utföras under utveckling och under underhåll

Testplanering

Testfall, två exempel

Test case: Buy cola

Pre-condition:

Machine in start state.

Post-condition: Machine in start state. A cola can received.

1. Press the cola selection button.
2. Insert a 10kr coin.
3. Insert a 5kr coin.
4. Receive a cola can.

Test case: Press more than one button

Pre-condition: Machine in start state.

Post-condition: Machine in start state. A water can is received.

1. Press the water selection button.
2. Press the beer selection button.
3. Insert a 5kr coin.
4. Receive a water can.

Spårbarhet mot krav

Alla krav ska testas av minst ett testfall

Alla testfall ska testa minst ett krav

	Test case												
Req	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

Detta kan t ex visas i en matris (krav x testfall) i testplanen

Black-box vs. White-box

Black-box

- Programet ses som en "svart låda" och man utnyttjar inte någon kunskap om koden i samband med definition av testfall
- Kravspecifikationen används för att ta fram testfall
- Testar utfall/resultat

White-box

- Kräver tillgång till koden
- Testar utfall och inre funktion
 - täcker vi koden
 - täcker vi vägarna

”Black-box”-test

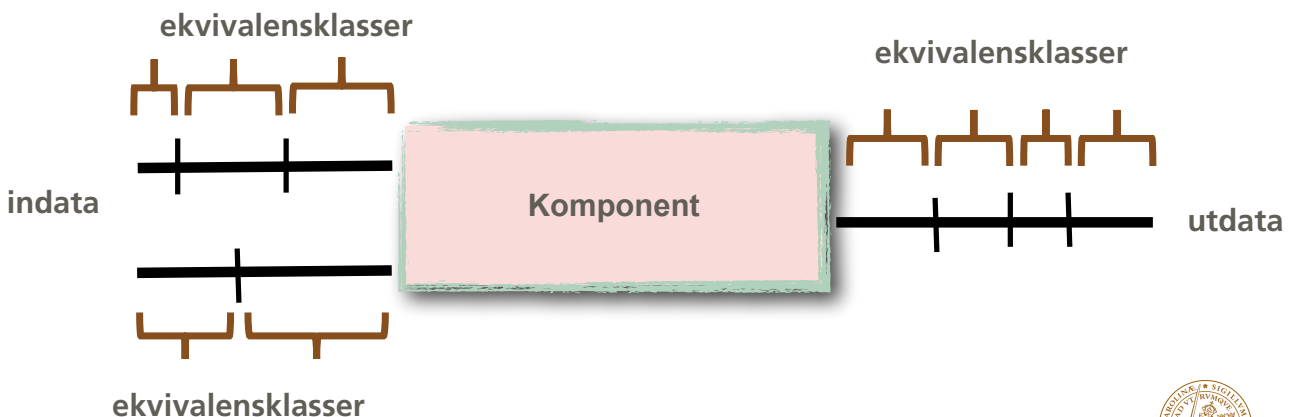
Programkoden ses som en ”svart låda” och man utnyttjar inte någon kunskap om koden i samband med definition av testfall

Kravspecifikationen används för att ta fram testfall

Ekvivalenspartitionering

Hitta värden för in och utdata som behandlas på inbördes enhetligt sätt

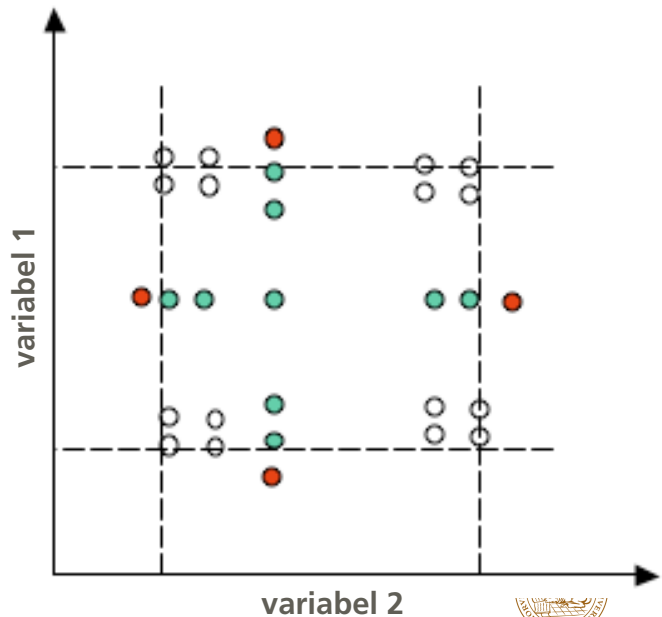

Gränsvärdestestning

För n variabler, ett intervall var

- **Vanlig gränsvärden:** innanför eller på gränser => $4n+1$ testfall (gröna)
- **Robust-test:** även utanför gränserna => $6n+1$ testfall (röda)
- **Worst-case:** även alla kombinationer av gränsvärden (men inte robust-test): 5^n testfall (vita)

Parvis testning

Vissa fel "single mode"

- Tex lägga in viss typ av kurs

Andra fel uppstår som kombination av två parametrar:

- Tex lägga in viss typ av kurs för viss institution
- Parvis testning: täck alla möjliga kombinationer av värden för alla möjliga par av parametrar

Eller ännu fler parametrar

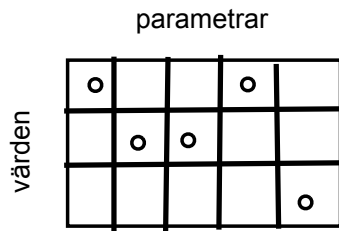
- Tex lägga in viss typ av kurs för viss institution för visst år och viss studentgrupp

Antag ett system för att hantera kurser och studenter, med följande parametrar:

- Kurstyp (G1, G2, A)
- Institution (CS, EIT, Math,...)
- År (2012, 2013, 2014, 2015)
- Studentgrupp (C, D, E,...)

Parvis testning

n parametrar med m möjliga värden vardera ger m^2 par av värden för varje par av parametrar

Första med resten ger $m^2(n-1)$ par, andra med resten $m^2(n-2)$ par, osv

$$\text{Antal par} = \sum_{k=1}^n m^2(n-k) = m^2 \sum_{k=1}^n (n-k) = m^2 n \frac{(n-n) + (n-1)}{2} = m^2 n(n-1)/2$$

Varje testfall täcker

$$(n-1) + (n-2) + \dots + 1 = \sum_{i=1}^{n-1} i = \sum_{i=0}^{n-1} i = n(n-1)/2 \quad \text{par}$$

Om varje testfall täcker olika par krävs det alltså m^2 testfall

- I praktiken omöjligt ha unika par för varje testfall
- och olika antal värden för olika parametrar

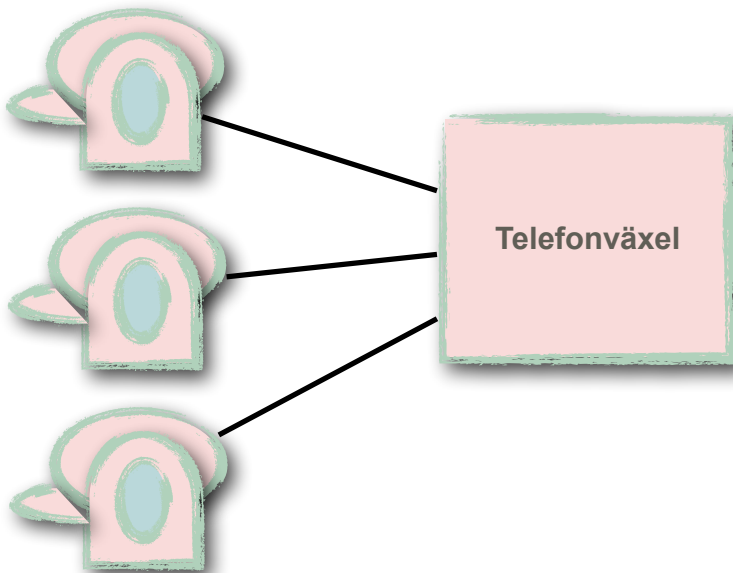

LUNDS
UNIVERSITET

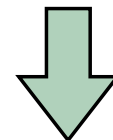
Stresstestning

Kontrollera vad som händer vid hög belastning, t ex:

telefoner > max
samtidiga samtal > max

...

ERROR: ArrayOutOfBounds ?

LUNDS
UNIVERSITET

Genomförande av test och rapportering

I simulerad miljö

- endast i utvecklingsmiljön

I mer verklig miljö

- i testuppsättning

I verklig miljö

Alla fel rapporteras/registreras

- Testfall
- Resultat
- Feltyp
- Allvarlighet
- Ev ytterligare beskrivning

Tänk kommunikation:
- mellan individer och organisationer
- över tiden

Tänk dokumentation:
- Vad fungerar?
- Vad fungerar ännu INTE?

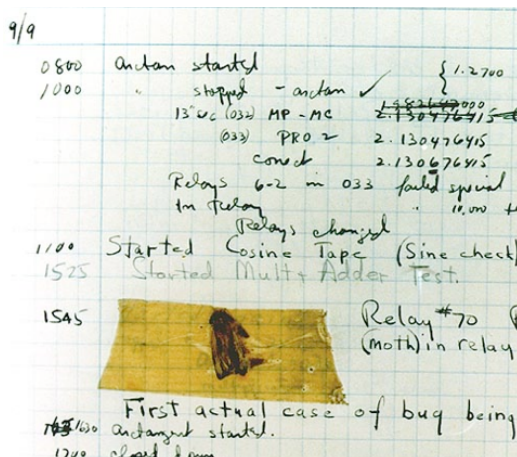
LUNDS
UNIVERSITET

Testprotokoll

Redogör för resultatet av test

- t.ex. en tabell med testfall, testresultat datum, etc

TESTPROTOKOLL					
Testfallsnr.	Korrekt jämf.	Position i testfall	Feltyp	Grad	PR nr.

LUNDS
UNIVERSITET

Skillnader och likheter mellan en testrapport och ett granskningsprotokoll?

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Färdigtestat?

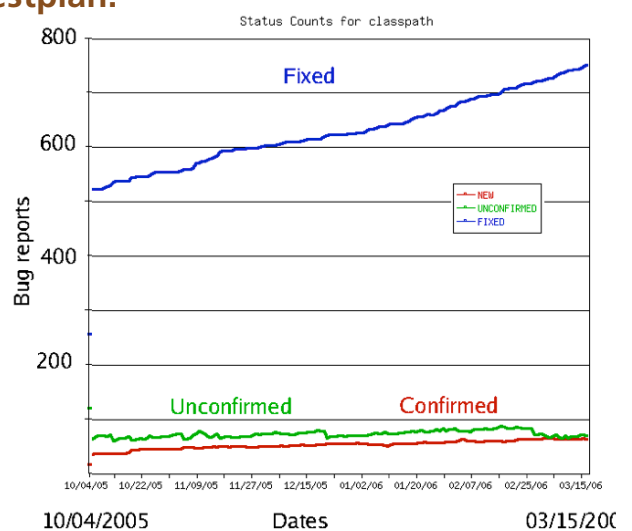

När vi gjort vad vi lovat i projekt- och testplan:

Ex visat att alla kraven på alla abstraktionsnivåer är uppfyllda:

- ...traverserat alla grenar i koden...
- ...med alla upptänkliga kombinationer av variabler...
- ...på alla plattformar...
- ...med max+ belastning

Tillräckligt bra?

Sammanfattning - Test

Testning kan påvisa fel, men inte bevisa att det inte finns fel

Testprocessen kopplar samman integration med testning: enhetstest, integrationstest, systemtest, acceptanstest

Testmetoder kan vara antingen "black box" eller "white box"

Dokumentgranskning är en testform där man kritiskt läser ett dokument på ett systematiskt sätt.

Verifiering
Validering
Dynamisk testning
Statisk testning
Enhetstest
Integrationstest
Systemtest

Acceptanstest
Testfall
Kravtäckningsmatrix
Black-box-test
White-box-test
Ekvivalensklass-partitionering

Gränsvärdestestning
Parvis testning
Stresstest
Code coverage
Bransch coverage
Testprotokoll
Felrapport

LUNDS
UNIVERSITET

137

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

LUNDS
UNIVERSITET

Konfigurationshantering

Ingenjörprocessen metodik ETSA01 VT15 | Jonas Wisbrant

Diskussion: Försök förklara för din granne:

Vad är det för skillnad mellan:

Konfiguration

Version

Variant?

Hur håller vi isär pågående versioner från "frysta"?

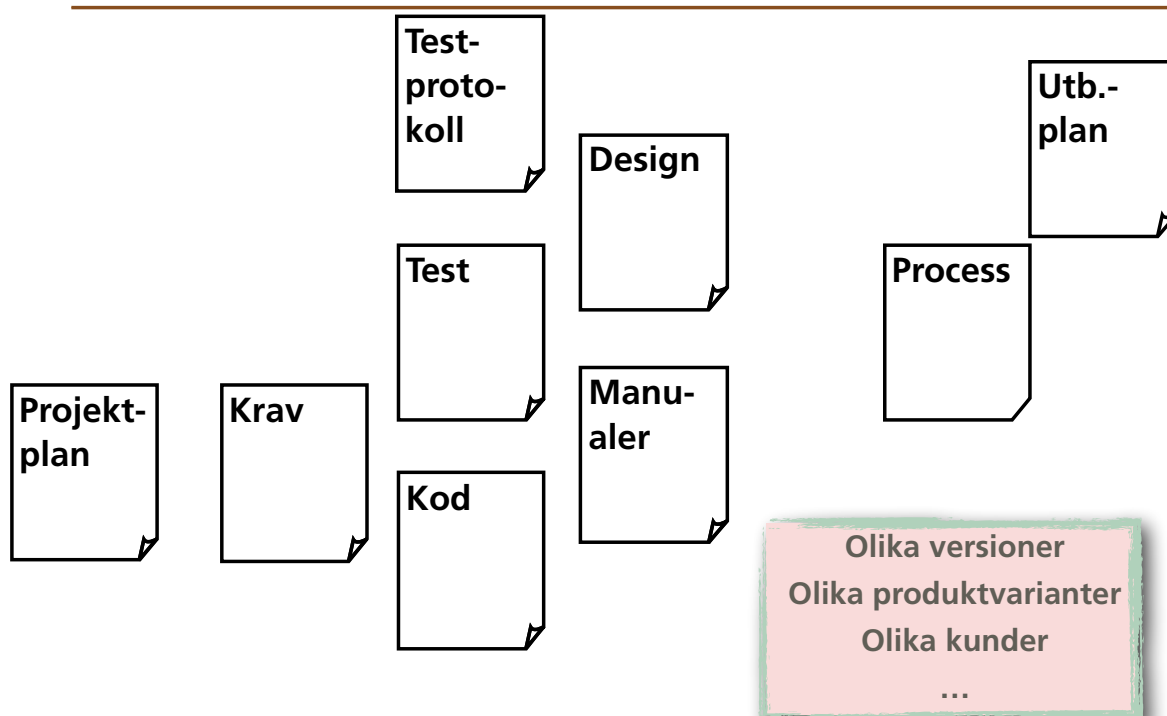

LUNDS
UNIVERSITET

139

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Konfigurationshantering

LUNDS
UNIVERSITET

140

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Configuration Management

Configuration management (CM) is a field of management that focuses on **establishing** and **maintaining** consistency of a **system's** or **product's** performance and its **functional and physical attributes** with its **requirements, design, and operational information** throughout its **life**.

141

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

LUNDS
UNIVERSITET

Configuration Management

Configuration management (CM) is a field of management that focuses on **establishing** and **maintaining** consistency of a **system's** or **product's performance** and its **functional and physical attributes** with its **requirements, design, and operational information** throughout its **life**.

142

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

LUNDS
UNIVERSITET

Typiska frågor man kan vilja ha svar på

Vilka kunder har installerat en viss version av systemet?

Vilken hårdvara och OS krävs för en viss version?

Vilka versioner har levererats av ett visst system?

Vilka versioner påverkas om jag ändrar en viss komponent i systemet?

Hur många olika ändringar håller man på att göra av ett visst system?

Hur många rapporterade men ännu ej rättade fel finns det i ett system hos en viss kund?

LUNDS
UNIVERSITET

143

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Planering av konfigurationshantering

Bestäm vad som ska konfigurationshanteras

- Projektdokument – inte säkert
- Produktdokument – ja
- Organisationsdokument – ja, men inte av projektet

Bestäm rutiner för konfigurationshantering

Bestäm ansvarig för konfigurationshantering

Bestäm hur ändringshantering ska gå till

Bestäm vilka verktyg för konfigurationshantering som ska användas (och vilken typ av databas man ska använda)

LUNDS
UNIVERSITET

144

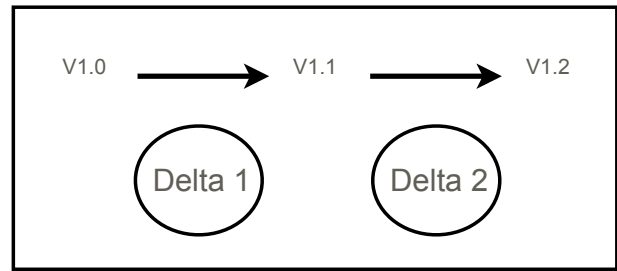
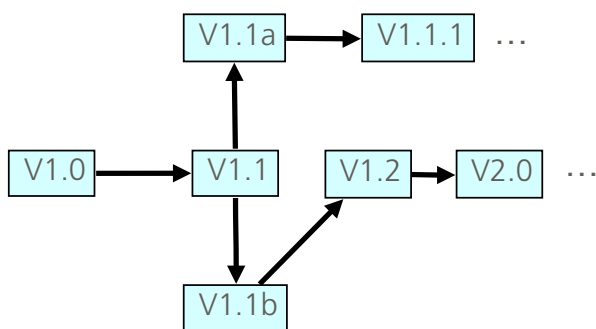
Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Versioner, releaser och delta

V 1.0 release
 V 1.1 version
 V 1.2 version
 V 1.3 version
 V 2.0 release
 V 2.1 version

... ..

ID för varianter/grenar

Lagra ändringar i delta

Hålla reda på ändringshistoria

Ändrat till:

1.1	Tidigarelagd deadline för I2 och L3 för projektgrupper 1-10
1.1	Mindre korrekturändringar
1.2	Bytt plats på ÖL för grupper 1-2 och 28-29
1.3	Grupp 31 tillagd
1.3	Ny lokal för grupperna 11-15 och grupperna 26-31 torsdag morgon
1.4	Tydliggjort schema angående Ö1a, PW och Ö1b
1.4	Tydliggjort schemat för Ö4a, PW och Ö4b

Ver.	Date	Resp.	Description
1.0	070921	BO	Baseline
1.1	071010	EA	Removed requirement about coin types
1.2	090209	EA	Updated use cases
1.3	130131	KW	Updated introduction and some minor other changes
1.3	130305	JW	Enumerated high level goals and constraints

LUNDS
UNIVERSITET

145

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Ändringshantering ≈ ordnad övergång

Begär ändring genom att fylla i formulär

Analysera ändringsbegäran

Om ändring nödvändig och korrekt {

Utvärdera hur ändring kan göras + kostnad

Skicka förfrågan till CCB

Om ändring accepterad {

Ändra i systemet

Uppdatera ändringsbegäran

tillverka ny version av systemet

}

}

LUNDS
UNIVERSITET

146

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Formulär för ändringshantering, del av information

Del 1

- Namn
- Projekt
- Ändring nr
- Anledning
- Objekt att ändra

Del 3

- Förslag på ändring
- Skattad tid
- CCB-möte, datum
- CCB beslut

Del 2

- Utredare
- Resultat av utredning

Del 4

- Ansvarig för ändring
- Kommentar
- Ny version:

CCB – Change Control Board

Strategiska beslut om vilka ändringar som ska ske

Inte bara tekniska beslut

Representerar kund, projekt och andra intressenter

För programvara som används i flera produkter blir det mer komplicerat

Systembygge

Bygga en fungerande version av hela systemet från de komponenter som finns, t ex

- Senaste versionerna av allt
- En viss version av en viss produkt
- En viss version av en viss produkt till en viss kund
- En viss version av en viss produkt till en viss plattform
- ...

Behövs t ex vid systemtest och andra tester (och såklart vid leverans)

LUNDS
UNIVERSITET

149

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Tekniska och politiska versioner?

Teknisk version varje gång man sparar

- praktiskt men inget man fattar beslut kring

Politisk version när man ändrar nummer:

- Låser historiken
- Underlag för beslut
- Beskriver förändringar
- Kopplar ihop olika dokument
- Möjliggör ordnad förgrening

Versionshistoria Kravspecifikation

Version	Datum	Ändrat av	Beskrivning
0.0	2010-03-21	AA	Start
0.1	2010-03-23	AA	Funktionella krav
0.2	2010-03-28	BB	Kvalitetskrav krav
0.3	2010-04-12	AA	Mer om GUI
0.99	2010-04-19	AA	Extern granskning.
1.0	2010-04-25	AA	MS1
1.1	2010-04-27	BB	CR Req1.0.1
1.2			

LUNDS
UNIVERSITET

150

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Ändringshantering i ert projekt

Baserat på:

- Efter baseline – dvs efter att milstolpe uppnåtts
- Ansvariga för dokument som bestämmer vem som får ändra vad
- Uppdatering av versionsnummer
- Spridande av information inom gruppen
- Speciella regler för kravspecifikationen (efter baseline får man inte ändra utan att ansöka hos projekthandledaren)

Kort version av vår process:

1. Person A finds out that there is something wrong in a document
2. Person A locates the fault in the document (currently in version 1.0)
3. Person A notifies the person responsible for the document (person B) and asks for permission to change it
4. Person B gives person A permission to change the document
5. Person A updates the document, updates the version number to 1.1 and gives it to person B.
6. Person B is now responsible for telling all persons that are working with the document or depend on it, that there is a new version.

151

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Versionshistoria i dokument och ändringsformulär

Versionshistoria Kravspecifi

Version	Datum	Ä
0.0	2010-03-21	A
0.1	2010-03-23	A
0.2	2010-03-28	B
0.3	2010-04-12	A
0.99	2010-04-19	A
1.0	2010-04-25	A
1.1	2010-04-27	B
1.2		

change_request_form.txt - Notepad

File Edit Format View Help

*** Part A - filled out by change requester:

1. Project group number:
2. Change request number:
3. Change requester (Name):
4. Document and document version:
5. Date:
6. Requested change (max 500 words):

*** Part B - filled out by project manager:

7. Decision:
 - () i change accepted
 - () ii change not accepted
 - () iii change partly accepted:
8. Date:
9. Name:
10. Comment (optional):

Eller implementera detta i driven i samråd med handledare

152

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Dvs, era versionsnummer för kravspecifikation blir t ex

- 0.0 första version – inom projektet
- 0.x nya versioner efter arbete med dokumentet
- 0.99 version inlämnad till projekthandledare
- 1.0 dokument för godkänd milstolpe
- 1.1 ny version efter att projekthandledare godkänt ändring
- 1.2 --" --

- Innan 0.99 gör ni som ni själva vill
- Från och med 1.0 ska ni följa procedurer för ändringshantering

LUNDS
UNIVERSITET

153

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Konfigurationshantering - sammanfattning

Ändringshantering görs för att rätt beslut ska tas baserat på både tekniska frågor och affärsbeslut

I projektet får ni göra mycket som ni vill innan v 0.99, men efter det måste ni följa procedurerna i kompendiet. För kravspecifikationen måste ändringar efter 1.0 godkännas av projekthandledaren.

- Innan 0.99 gör ni som ni själva vill
- Från och med 1.0 ska ni följa procedurer för ändringshantering

LUNDS
UNIVERSITET

154

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Om Acceptanstest från SMIL 50 år

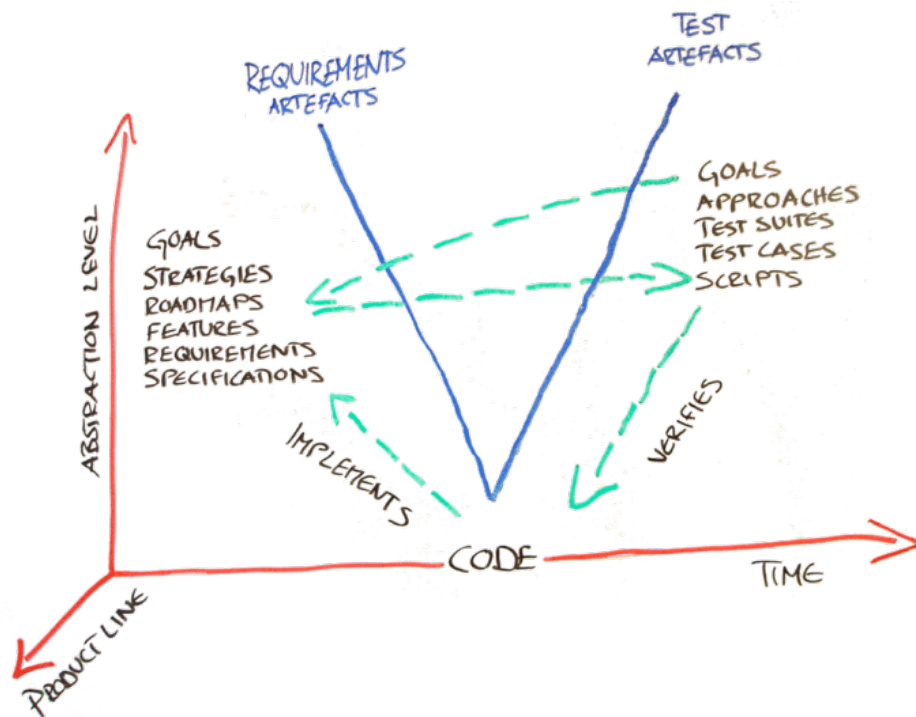

LUNDS
UNIVERSITET

Plattformar & produktlinjer

Ingenjörprocessen metodik ETSA01 VT15 | Jonas Wisbrant

LUNDS
UNIVERSITET

157

Plattformar inom produktutveckling

Inte bara inom programvara:

Black & Decker

- Battery Pack
- Motor Pack ...

Bilindustri

Peugeot, Fiat, Toyota, etc ..."

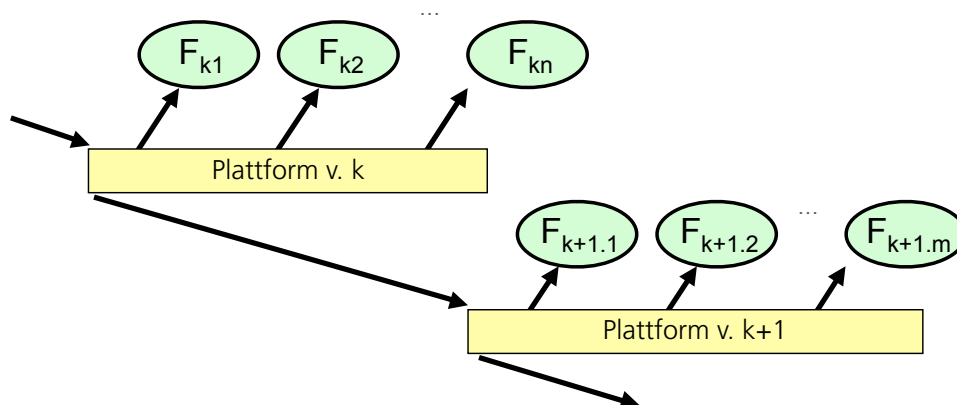

LUNDS
UNIVERSITET

158

Software product line

A software product line is a set of software-intensive systems that share a common, managed set of features that satisfy the specific needs of a particular market segment or mission and that are developed from a common set of core assets in a prescribed way.

159

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Vad innebär detta?

Parallell utveckling -> lägre kostnader, fler produkter, kortare tid till marknad per produkt

Ökad komplexitet: t ex nya krav och påverkar flera produkter (och plattformar). Mer komplexa projektplaner, testning, organisation

Långsiktiga beslut för plattform, kortsiktiga beslut för produkter

Nya produkter innehåller funktioner från tidigare produkter -> I stort sett aldrig specifikation "från 0". Mycket "arv"

...

160

Lund University | Computer Science | Jonas Wisbrant | ETSA01 Ingenjörprocessen metodik

Kursinformation

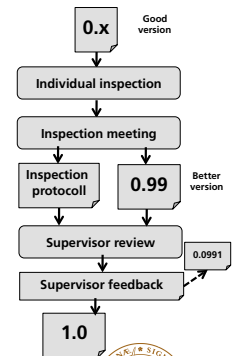
Hög tid
att kolla på
koden för
garaget

V 16:

- **Nu:** Föreläsning - Testning, Konfigurationer
- **Idag kl 24:** Projektplan + krav 0.99 + föregående granskning
 - ICE: Projekthandledare
- **Övning 3:** Test
 - Om testfall: T.1-8 (i förväg)
 - Påbörja testplan: T.15-16
 - Återkoppling på 0.99 och projektplan fb3

V 17:

- **Må kl 10:** Föreläsning - Arkitektur mer om test, demo
- **Ö4:** Mer om test

LUNDS
UNIVERSITET